

הפורה בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוז
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום חמישי י"ח חשון תשפ"ד | דף היומי בבלי: קידושין פא.
דף היומי בהלכה: קע"ד ו' - ז'.
מוסר: אהבת חסד - והנהגה הטובה' עד 'ודע דבירה דעה'.
קנין חכמה הלימוד השבועי: שער הזכירה "השישית שיזכור אם יש בו" עד "החמש ועשרים"

באמצע הדרך עצרו שוטרים את המונית,
והובילו אותו למרתפי החקירות. "אתה
סוכן של השב"כ", אמרו לו...

עצה להצלחה לעמוד בניסיונות

השמש נוכח לדעת שלא הצליח להרגיז אותו, והוסיף לתת לו צביטה הגונה. והאיש עדיין מתאפק: "נגיעה קטנה. לא נורא". כעבור רבע שעה האדמו"ר קרא לו ואמר לו: "סיפרת לי שאתה מתרגז על כל דבר קטן. שלחתי את השמש שלי לנסות להרגיז אותך. והנה, הוא ניסה אותך שלוש פעמים ואתה כלל לא התרגזת..."

נענה האיש ואמר לו: "רבי! בפעם הבאה שאתה מדבר עם השמש שלך - תסגור טוב את הדלת. אתה אמנם לא שמת לב, אבל אני שמעתי שאתה שולח אותו לנסות אותי. וכשאני יודע שמנסים אותי - אינני מתעצבן".

אמר לו האדמו"ר: "אם כך יש לך עצה בדוקה! בכל פעם שמרגיזים אותך תחשוב אולי ברגע זה הקב"ה מנסה אותך לראות אם תכעס, וכדרך שאני ניסיתי אותך. מחשבה זו יש בכוחה להקל מעליך ולגרום לך שלא תכעס".

מאז ומעולם מדינות העסיקו מרגלים חשאים שהצליחו להתברג בתוך צמרת השלטון של מדינה זרה והעבירו למשלחים סודות ביטחוניים ממדרגה ראשונה.

מספרים על יהודי אחד שרצה לעבוד כמרגל, סוכן שב"כ, בסוריה. בן אדם כזה עובר ניסיונות קשים מאד במרתפי השב"כ. הוא סופג עינויים, לעתים גם מכות רצח, כדי לבדוק את כושר עמידותו אם חלילה ייתפס. רק מי שמצליח לנצור את פיו

"והאלקים נסה את אברהם" (כב, א)

ידוע שכאשר בן אדם יודע שמנסים אותו - קל לו יותר לעמוד בניסיון. לכן, אומר השל"ה, עצה טובה לכל בן אדם שעומד בפני קושי, שיחשוב בלבו אולי הקב"ה מנסה אותי, כדרך שניסה את אברהם, וכך יקל עליו לעמוד בניסיון.

אדם אחד בא לפני האדמו"ר ואמר לו: "רבי! אני בן אדם כעסן. מתעצבן מכל דבר קטן וכועס נורא. אשתי סובלת, הילדים סובלים, האנשים בבית הכנסת סובלים. כולם סובלים. אולי יש לרבי עצה בשבילי נגד הכעס?"

אמר לו האדמו"ר: "תמתין בחוץ רבע שעה. לאחריה תהיה לך עצה נגד כעס."

בינתיים האדמו"ר קרא לשמש שלו והחל לדבר עמו בעודו מותיר, בכוונה תחילה, את הדלת מעט פתוחה, כדי שהלה יוכל לשמוע את השיחה. וכך אמר לו: "יש כאן בעיה עם אדם שנמצא בחוץ שקובל על כך שכל דבר קטן מעצבן ומביא אותו לידי כעס. ברצוני לבדוק את עוצמת הכעס שלו. בצאתך החוצה תנסה להרגיז אותו, בלי שישים לב, ברצוני לראות איך הוא יגיב."

השמש יצא החוצה ודרך לו על הרגל. דריכה כזאת כמו שצריך... אך הלה הגיב באיפוק. כעבור כמה דקות השמש חזר לאדמו"ר, ובדרכו נתן לו בעיטה מאחור. גם הפעם הוא הגיב באיפוק: "לא נורא. ממש מכה קלה".

"אם לא תתחיל לדבר נאלץ לעלות את דרגת העינויים",
 הִזְהִירוּ אותו, אך הלה מוסיף וממלא פיו מים.
 לאחר כמה ימים של עינויים, פנו אליו ואמרו לו: "הקשב
 היטב! מחר זהו היום האחרון של החיים שלך! אם לא תפתח את
 הפה - הראש שלך נפרד מהגוף, הבנת?"
 מסכן האיש. כל הלילה לא ישן מרוב פחד.
 לפנות בוקר הוא שומע מאחורי הדלת את שוביו, אותם אלו
 שטיפלו בו עד כה, משוחחים ביניהם בעברית שוטפת. ברגע
 אחד הוא קלט את כל מה שקורה כאן: "אלו לא סוכני השב"כ
 של המדינה הזאת שתפסו אותי! אלו סוכני השב"כ הישראלי
 שמנסים אותי, ובוחנים את כושר עמידתי בעינויים..."
 ובו ברגע שהתאמת אצלו שהוא בעצם נמצא בניסיון, הוא אזר
 עֵז ותעצומות, ואמר לעצמו: 'אני אעמוד בכל הקשיים! גם אם
 יורידו לי את הראש - אני את הפה לא פותח'.
 וזוהי העצה הנפלאה שמייעץ השל"ה הקדוש: בעת קושי,
 יחשוב האדם: הקב"ה מנסה אותי עכשיו! הוא בודק אותי אם
 אצליח להתגבר ולעמוד בניסיון!
 כשאדם יודע שמנסים אותו - קל לו יותר להתגבר על הקושי
 (רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש)

לחלוטין, למרות כל העינויים, יכול להתקבל לתפקיד. מי שמול
 עינויים פותח את הפה - לא מתאים לתפקיד! הוא עלול לחשוף
 סודות מודיעיניים חשובים ביותר, לגלות את זהות משלחיו, את
 זהותם של סוכנים נוספים, ולגרום בכך לנזק בלתי הפיך.
 בן אדם אחד הצליח לעבור את כל מבחני הקבלה. שלחו אותו
 - תחת זהות שאולה - לשבועיים ניסיון לאחת ממדינות אירופה,
 ואמרו לו שאם אכן יסתדר לחיות עם הזהות השאולה שהדביקו
 לו - ישלחו אותו לפעילות מבצעית.
 הוא ירד בשדה התעופה, ומשם לקח מונית לבית מלון שהכין
 מראש. באמצע הדרך עצרו שוטרים את המונית, והובילו אותו
 למרתפי החקירות. "אתה סוכן של השב"כ", אמרו לו. הבן אדם
 לא הספיק להיות חצי שעה במדינה וכבר כלאו אותו, והחלו
 לחקור אותו.
 "תספר מיד את כל מה שאתה יודע", אמרו לו. והלה סותם את
 פיו. לא מוציא מילה.
 "אם לא תפתח את הפה תקבל מכות רצח", אמר לו החוקר
 תוך כדי שהוא מתחיל להפליא בו את מכותיו. אך הלה סותם את
 פיו. לא מוציא מילה.

**שאל אותו מרן הרב שך: "כמה יש באפשרותך
 להתחייב?" אמר לו: "כלום! אין לי כסף
 לקנות את השעון לחתן..." "אם אין לך
 כלום", אמר הרב שך, "מצבך מצויין!"**

המשליך על ה' יהבו - יכול לבקש בלי גבול

מהיכתי תיתי להתחייב סכום גדול אם אפילו מעט אין לי?
 אמר לו הרב שך: "טבע האדם שהוא פועל בצורה מחושבת
 ושקולה, ולכן ההתחייבות שלו היא לפי מידת היכולת. אם היית
 אומר לי שיש לך יכולת מסוימת, הייתי מייעץ לך להתחייב
 בהתאם ליכולת שלך. ואם אין ברירה ואתה נדרש להתחייב יותר
 מכפי היכולת - אתה יכול להרשות לעצמך לחרוג מעט, בגבול
 הסביר, אך לא יותר. אבל אם אין לך כלום, זה מצב שונה לגמרי.
 הרי מראש אתה משליך את כל יהבך על הקב"ה, שהרי אתה חסר
 כל ואילו הוא כל יכול ולא ייפלא ממנו דבר. ואם אתה סומך על
 הקב"ה כבר מהשקל הראשון, הרי אתה יכול להתחייב גם על
 סכומים גדולים, מעל ומעבר ליכולת שאין לך, כי לך אין, אבל
 לקב"ה יש בלי גבול ומידה..."
 (רבי גואל אלקריף שליט"א - שש באמרתך בראשית)

"הִיפְּלֵא מַה דְּבַר" (יה, יד)

אחד מגדולי תלמידי החכמים בירושלים עמד לארס את בתו
 עם חתן תלמיד חכם. האמצעים של אבי הכלה היו דלים מאד
 והוא חשש ליטול על עצמו התחייבויות בסכומי כסף גדולים. מצד
 שני, איך השידוך ייצא לפועל בלי שיתחייב כלל? ואם כן, כמה
 יכול להרשות לעצמו להתחייב?
 נסע לבני ברק להתייעץ עם מרן הרב שך זצ"ל. שאל אותו
 הרב: "כמה יש באפשרותך להתחייב?"
 אמר לו: כלום! אין לי כסף לקנות את השעון לחתן...
 "אם אין לך כלום", אמר הרב שך, "מצבך מצויין - אתה יכול
 להתחייב סכומים גדולים...
 תמה אותו תלמיד חכם: הדעת נותנת שאם יש מעט - אפשר
 להתחייב מעט, ואם יש הרבה - אפשר להתחייב הרבה. אבל

”עליך להבין שהמרק של אשתי הוא ה'שיעור כללי' שלה. אין לה 'שיעור כללי' אחר!”

לחבבה על בעלה

התלמיד התפלא מאד. ”ימחל לי הרב, מה לו ולגריסים? הלא אני זוכר שבישיבה הרב כלל לא הכיר את שמות המאכלים, והנה כעת הרב דוקא מגלה בהם ענין!” רבי חיים הסתכל עליו ושתק.

לאחר הארוחה התלווה התלמיד אל רבו בדרכו לישיבה, ואז פנה אליו רבי חיים ואמר: ”ראיתי שצרם לך שהחמאתי לאשתי על מרק הגריסים. ברצוני להסביר לך את הענין, וללמד אותך לקח חשוב לחיים” אני מוסר שיעורים בישיבה כבר במשך חמישים שנה. בכל שבע שנים מתחלף מחזור של תלמידים בישיבה, ועל השיעורים שלי גדלו כל ראשי הישיבות שבדור, וכל גדולי ירושלים דנו ופלפלו בהם. כולם הגיעו למסקנה שהם שיעורים טובים מאד. ואף על פי כן, כאשר מגיע אלי בחור בן שש-עשרה לאחר ה'שיעור הכללי' ואומר לי 'הרב, לא שמעתי כזה שיעור מאז שנולדתי!', אני נהנה מכך בכל פעם מחדש!

”עליך להבין שהמרק של אשתי הוא ה'שיעור כללי' שלה. אין לה 'שיעור כללי' אחר!”

”אז אמנם נכון שטעמו של המרק לא השתנה במשך חמישים שנות נישואינו, אך בכל אופן כאשר אני מחמיא לה שלא אכלתי מעולם מרק שכזה, היא נהנית מכך בכל פעם מחדש!”

ללמדנו עד כמה חשוב לחבב אשה על בעלה!

(רבי ברוך רוזנבלום שליט"א - נאה דורש)

”ויאמרו אלי איה שרה אשתך” (יה, ט)

פירש רש"י: ”יודעים היו מלאכי השרת שרה אמנו היכן היתה, אלא להודיע שצנועה היתה כדי לחבבה על בעלה.”

כמה שנים אברהם ושנה היו נשואים באותה עת? לא ראיתי שמתייחסים לכך, אבל לפי הערכתי הם היו נשואים כבר לפחות שבעים שנה, ואף על פי כן המלאכים באים ושואלים את אברהם ”איה שרה אשתך” כדי לחבבה על בעלה!

כשראיתי את דברי רש"י, נזכרתי בסיפור מופלא:

ראש ישיבת מיר, רבי חיים שמואלביץ זצ"ל היה מתמיד עצום, ושקד על תלמודו במשך שעות ארוכות, כשהוא הופך את הימים והלילות לחטיבה אחת של לימוד תורה. לעוצם שקיעותו בתורה, הוא היה מופשט מעניני העולם הזה, וכאשר הגישו לפניו אוכל, היו צריכים לומר לו מהי ברכתו של כל מאכל. לדידו לא היה חילוק בין אכילת אוכל לאכילת מגבת, מלבד העובדה שאורך יותר זמן ללעוס מגבת...

לאחר שנים, אחד מתלמידיו הותיקים של רבי חיים, שלמד בישיבה בתקופה היא גלתה לשנחאי שביפן, הגיע לבקר את רבו בביתו שבירושלים. בדיוק בעת שבה הוא הגיע, ישב רבי חיים וסעד את ארוחת הצהרים, מרק גריסים שהכינה לו אשתו. לאחר שסיים לאכול, פנה רבי חיים לאשתו והחמיא לה בהתפעלות: ”איזה מרק, משהו מיוחד!!!”

אמר החייל: ”המדים שלי נשרפו בהפצצה. אני מוכן לתת לך את הלחמים הללו, אבל בתמורה תן לי את בגדיך...”

אברהם סוכך על אורחיו כעץ

עליהם בגופו כעץ.

וזהו שנאמר: ”והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו”, שאברהם עמד עליהם במקום העץ. ומדוקדק הלשון ”תחת העץ”, שמשמעותו ”במקום העץ”, וכמו שנאמר בעקדה (כב, ג): ”ויעלהו לעולה תחת בנו”, כלומר, במקום בנו.

”והוא עומד עליהם תחת העץ ויאכלו” (יה, ח)

ב”הדר זקנים” מבעלי התוספות מובא חידוש נפלא:

הקב”ה הוציא חמה מנרתיקה, החום היה בלתי נסבל, עד שהעץ לא היה בו כדי להצל על שלושת אורחיו של אברהם אבינו. אברהם נקרא ”האדם הענק שבענקים”, עמד אברהם וסוכך

שאלו אותנו: במה זכית?

אמר להם: בתקופת מלחמת העולם השנייה שירתי כחייל ב'מארינס' של צבא ארצות הברית. הפלגנו באוניה לנסיעה ארוכה שנמשכה למעלה מחודש. היינו מצוידים בכמות גדולה של מנות אוכל צבאיות, שכללו לחם ומנה בשרית. כמובן, לא נגעתי בבשר הטריפה, ובמשך כל התקופה התקיימתי מלחם ומים.

יום אחד הופצה האוניה על ידי מפציץ גרמני. הפצה פגעה בחלק מהאוניה, פרצה בה שריפה וכל מחסן הלחם נשרף. מה יהיה כעת? אין לחם, המזון היחיד הוא בשר טריפה. לא רציתי להתגעל במאכלות אסורות, אבל ממה אתקיים?

שאלתי את החיילים אם במקרה נשאר למישהו קצת לחם. ניגש אלי חייל ולחש לי: "בוא אחריי". הוא הביא אותי למקום מחבוא, הסיר את הכיסוי והנה נתגלתה לנגד עינינו כמות גדולה של לחמים. מתברר שהוא גנב אותם מהמחסן והחביא אותם לעצמו. הכמות הזו יכולה להספיק עד סוף ההפלגה. אמר החייל: "המדים שלי נשרפו בהפצה. אני מוכן לתת לך את הלחמים הללו, אבל בתמורה תן לי את בגדיך"...

הסכמתי. עטפתי את עצמי בסדין ונתתי לו את המדים שלי. בתמורה קיבלתי ממנו כמות גדולה של לחמים, שמהם התקיימתי במשך ארבעה שבועות, עד שהסתיימה ההפלגה. אין לתאר את הבושה שהיתה לי כשנאלצתי במשך ארבעה שבועות להתהלך כל היום עטוף בסדין. אבל הייתי שלם עם המעשה, שמחתי בלבי, שעל ידי כך ניצלתי מאכילת טריפה.

והנה, הקב"ה שילם לי את שכרי בכפל כפליים. על כל שבוע של התבזות לכבוד שמים - זכיתי לבן תלמיד חכם. ארבעה שבועות - ארבעה בנים תלמידי חכמים מופלגים!

(רבי גואל אלקרף שליט"א - שש באמרתך בראשית)

איזו מסירות נפש לחסד ולהכנסת אורחים! אברהם אבינו מכניס שלושה ערביים לביתו. הוא לא חס על כוחותיו החלושים, לא חס על כבודו כנשיא אלוקים. הוא מאכיל אותם ומשקה אותם, ולא מסתפק בכך אלא עומד ומסוכך עליהם כעץ.

אמר הקב"ה: אתה נתת את עצמך מעל מעבר למה שאתה חייב וסוככת עליהם כעץ - בזכות זו יזכו בניך לסוכות, לצילא דמהימנותא.

וזה עומק הרעיון של חג הסוכות. עברנו את הימים נוראים, אבל אנו לא מסתפקים בכך אלא הולכים מחיל אל חיל, מוסיפים עלינו עוד מצוה ומקיימים מצות סוכה.

וה"אור החיים" הקדוש מוסיף: יש שלושה דברים שאדם מוסר את נפשו עליהם - בְּנֵי, חַיִּי ומְזוּנֵי. 'בְּנֵי' - אבא מוסר את נפשו עבור בניו, מוכן להסתכן בנפשו כדי להגן עליהם. חַיִּי - אדם מוכן לעשות הכל ולסכן את עצמו כדי להציל את חייו, כי החיים הם מעל הכל. מְזוּנֵי - אדם מוסר את נפשו בעבור מזונותיו, נוסע עד קצו עולם עבור הפרנסה.

הקב"ה מדד ובחן את אברהם בשלושה דברים אלו. אמר לו: תעקוד את בנך, תמסור את חיך ותיכנס לכבשן האש, תשאיר את כל ממונך כשתעזוב את חרן.

ואחרי שאברהם אבינו עמד בכל שלושת הניסיונות הללו, אמר לו הקב"ה: על כן תזכה לשלושת הדברים האלה: בְּנֵי - נולד יצחק; חַיִּי - ניתנה הבטחה לבני ישראל עד סוף כל הדורות שהקב"ה יצילם; מְזוּנֵי - ניתנה הבטחה שבניו ייצאו ברכוש גדול.

מי שמוכן להקריב ולתת הכל לקב"ה - יקבל ממנו בשפע רב

יש יהודי אמריקאי בשם ר' שמואל אוסטרן, 'בעל-הבית' פשוט, שזכה לגדל ארבעה בנים - כולם תלמידי חכמים מופלגים

אנשים ברחוב שמעו שאגות ועלו לראות מה קורה? הם ראו את הרב עומד בחדר המדרגות, הדלת נעולה, והמשולח עם הכסף בפנים צועק...

מה שבא בקשיים - ממקור טוב הוא!

יש להתבונן, מנין היה לאברהם אבינו ביטחון שהאיל הזה אינו מעשה שטן? אולי השטן, שרצה למנוע ממנו את מעשה העקדה, הוא ששלח את האיל הזה?

התשובה היא, שהרי על האיל הזה כתוב שהיה "נֶאֱחַז בְּסֶבֶף בְּקֶרְנָיו", ואם היה זה מעשה שטן - האיל לא היה מסתבך... אצל השטן הכל הולך בקלות...

ה'עולם' מספר סיפור על ה"תוספות יום טוב" זצ"ל, שפעם בא

"וַיִּשָּׂא אַבְרָהָם אֶת עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה אֵיל אַחַר נֶאֱחַז בְּסֶבֶף בְּקֶרְנָיו וַיִּלֶךְ אַבְרָהָם וַיִּקַּח אֶת הָאֵיל וַיַּעֲלֵהוּ לְעֵלָה תַּחַת בְּנֵי" (כב, יג)

רש"י מביא את דברי חז"ל: "מאחר שכתוב 'ויעלה לעולה', לא חסר המקרא כלום, מהו 'תחת בניו'? אלא, על כל עבודה שעשה ממנו היה מתפלל ואומר: יהי רצון שתהא זו כאלו היא עשויה בבני, כאלו בני שחוט, כאלו דמו זרוק, כאלו הוא מופשט, כאלו הוא נקטר ונעשה דשן".

הרב: "הוא רמאי ושקרן. הוא לא אוסף לישיבה של הב"ח. הכל שקר! לכו תחקרו אותו".

נכנסו בתוך החדר, ולאחר כמה איומים הוא פתח את הפה וגילה שהוא יהודי מומר, והוא אוסף כסף למיסיון כדי שיעבירו את ישראל על דתם.

שאלו את הרב: "האם יש לרב רוח הקודש? איך ידע שהוא רמאי?"

נענה ואמר: "לא רוח הקודש, ולא ריח הקודש... כל פעם שאני הולך לאסוף כסף לדבר מצוה, זה אומר: 'אין לי היום תבוא מחר', זה אומר: 'העסק שלי בקשיים, קשה לי לתת בתקופה הזאת'... והנה הפעם הכל הלך בקלות ובמהירות. כולם נתנו ונתנו, ואספנו בלי בעיות סכום גדול, אף אחד לא פצה פה... אמרתי לעצמי: דבר שבא מקדושה - יש לו קשיים. אם זה רץ - זה בא מהשטן. כשאברהם ראה סיבוכים, והאיל מסתבך בקרניו - סימן שזה בא מן השמים.

(רבי מאיר צימרוט שליט"א - נאה דורש)

אליו משולח אחד, אדם גבוה ונשוא פנים, ואמר לו שהוא אוסף כסף עבור הישיבה של הב"ח בעיר קרקא. מששמע ה"תוספות יום טוב" שהלה אוסף לכבוד הב"ח, אמר: "אני רוצה לאסוף איתך". הוא ירד למטה והחל לאסוף בין החנויות, לאורך הרחובות הסמוכים לביתו. ומי רואה את הרב ואינו נותן... ונתנו כולם בעין יפה.

בדרכם הם עברו ליד הבית של הרב, ה"תוספות יום טוב", והרב אמר למשולח: "הלכנו כבר הרבה. נעלה למעלה, נשתה משהו, נטעם משהו, ונחדש את הכוחות". כשסיימו ובאו לצאת, המשולח כיבד את הרב שיצא ראשון. הרב הסכים, ויצא ראשון. כשיצא, תפס את הדלת וסגר אותה והמשולח נשאר כלוא בפנים...

המשולח התחיל לצעוק, לדפוק, עם הידיים ועם הרגלים מבפנים, עד שאנשים ברחוב שמעו שאגות ועלו לראות מה קורה? הם ראו את הרב עומד בחדר המדרגות, הדלת נעולה, והמשולח עם הכסף בפנים צועק. שאלו את הרב: "למה סגרת אותו?" אמר

דקה מתוקה - שישים שניות מרתקות על הדף היומי

מדוע הגר"י סלנטר נס על נפשו באחד מביקוריו אצל אדם עשיר?

קידושין דף פ"א

משום ייחוד

זיע"א משם, שכן אמר שיש בזה משום איסור "ייחוד" דכמו שאסור להתייחד עם העריות, כן אסור להתייחד עם כסף של אחרים. והטעם בזה, דהא איתא בגמרא (בבא בתרא קס"ה.) שרוב העולם נכשלים בגזל.

(בין המשפטים" פרשת ויחי)

מרן הגר"ס זצ"ל חשש להתייחד עם ממון של אחרים מספרים על מאור ישראל הגה"צ רבי ישראל מסלנט זיע"א. שפעם בעת ביקורו אצל אדם עשיר, הוצרך העשיר לצאת לרגע, והשאיר את הקופה של הכסף פתוחה, ומיד ברח מאור ישראל

להתחיל את היום ברגל ימין

חוויה רוחנית מדי יום אצלך בחייל

הלכה, סיפורים, רעיונות, ווארטים ועוד... אקטואלי ומרתק הצטרפו בחינם לאלפי מנויים, שלחו מייל לכתובת:

dirshu@dirshu.co.il

הפורתח
בכל יום..

המייל היומי של 'דרשו'.

מה צריך לכוון בברכת המזון בסעודה ראשונה ושניה של שבת?

ויש אומרים, שעל יין שלפני הסעודה יש לברך ברכה אחרונה, 'על הגפן', ואינו נפטר בברכת המזון. ולכן, רצוי שלא לשתות לפני הסעודה יין בכמות של 'כזית' או יותר, כיון שיש אומרים שכמות זו מחייבת בברכה אחרונה; אולם, מיין הקידוש חובה לשתות לפחות 'כמלוא לוגמיו' - שיש בו יותר מכזית - ולכן, ראוי לכוון תמיד בברכת המזון לפטור את יין הקידוש, כיון שבדיעבד מועילה ברכת המזון כברכה אחרונה במקום 'על הגפן'. וראה להלן.

[שו"ע קעד, ו, משנ"ב כג, כד רכז, וביה"ל ד"ה וכן; בו"מ דרשו, 31; וראה שם, 27]

השונה יין בסעודה, מברך עליו ברכה ראשונה, מפני חשיבותו, (וראה תקציר למחר, בנוגע לשאר המשקאות). אולם, ברכה אחרונה אינו מברך עליו בנפרד, וברכת המזון פוטרת גם את היין, ככל הדברים הנאכלים בסעודה כחלק מהסעודה. וכמו כן, השונה יין לפני הסעודה, בסמוך לנטילת ידים, אינו מברך עליו ברכה אחרונה, משום שישן זה מעורר את התאבון, ולכן נחשב כשייך לסעודה. וכן יין הקידוש נחשב כשייך לסעודה, משום שאין קידוש אלא במקום סעודה; וזאת, אף אם כבר יצא ידי חובתו ואינו מקדש אלא כדי להוציא את בני ביתו.

המברך ברכת המזון על מיץ ענבים - האם יצא ידי חובה?

עצמו שייך לסעודה, כנ"ל, אך לכתחילה ראוי למקדש על מיץ ענבים לשתות בתוך הסעודה מיץ ענבים, או יין, על סמך ברכת 'הגפן' שבקידוש, ובאופן זה נחשבת השתיה שבסעודה כהמשך של השתיה שלפני הסעודה, ובכך משתייכת גם השתיה שלפני הסעודה לסעודה, ונפטרת בברכת המזון.

אולם, יש אומרים שדין מיץ ענבים כיון לכל דבר. ואם 'מזמן' על יין או מיץ ענבים, בודאי מועילה ברכת 'על הגפן' שמברך עליו, כברכה אחרונה גם ליין שלפני הסעודה.

[בו"מ דרשו קעד, 28 ו-35]

כאמור, בשתיית יין הקידוש לפני הסעודה, נוצר ספק בנוגע לברכה אחרונה, ולכן ראוי לכוון בברכת המזון לפטור את היין, כיון שבדיעבד מועילה ברכת המזון במקום 'על הגפן'. הסיבה לכך שברכת המזון מועילה במקום 'על הגפן' היא משום שהיין זן את הגוף וסועד את הלב בדומה ללחם; ובהתאם לכך, דנים הפוסקים בנוגע למיץ ענבים: יש אומרים שמאחר ומיץ ענבים אינו זן וסועד את הגוף, ברכת המזון אינה מועילה לו כברכה אחרונה אף בדיעבד; ולדבריהם, מעיקר הדין ניתן לסמוך על כך שישן הקידוש

077-2222-666 או *4992

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

האם ראוי לשתות מים לפני הסעודה?

נחשבת כהמשך של השתיה שלפניה; ולכן, ראוי שלא לשתות לפני הסעודה יותר מ'כזית' משקה, כדי שלא להכנס לספק, (ראה לעיל).

וכן אם סיים את הסעודה לחלוטין - כגון שביקש שיגישו יין כוס לברכת המזון - ונמלך בדעתו והחליט לשתות, צריך לברך על השתיה ברכה ראשונה ואחרונה, כיון שאין לה שייכות לסעודה; אלא אם כן מדובר ביין, שנחלקו הפוסקים אם ברכת המזון פוטרנו, ואם התכוון לפוטרו בברכת המזון, יצא ידי חובה לכל הדעות.

[משנ"ב קעד, כה רכז, שעה"צ לב, וביה"ל ד"ה ואפילו; בו"מ דרשו, 33]

השותה לפני הסעודה מים או משקה אחר שאינו מעורר את התאבון, ואין לו כל שייכות לסעודה, חייב בברכה אחרונה; ואף אם כבר בירך ברכת המזון לאחר הסעודה, יברך 'בורא נפשות' על המשקה ששתה לפניה (אם טרם חלף 'שיעור עיכול' של השתיה). אולם, אם הוא צמא מאד, במידה שאינה מאפשרת לו לאכול, ומסיבה זו שותה לפני הסעודה - יש לשתיה זו שייכות לסעודה, ואינו צריך לברך לאחריה.

וכמו כן, אם שותה בתוך הסעודה, יתכן שאינו חייב בברכה אחרונה על השתיה שלפני הסעודה, כיון שהשתיה בסעודה

- * המברך על מאכל, מתוך מחשבה שלא לאכול מעבר לכמות שבירך עליה, ולאחר שסיים לאכול, נמלך בדעתו והחליט לאכול עוד, צריך לברך שנית.
- * המברך 'שהכל' על כוס חלב מתוך מחשבה לשתות כוס נוספת, אינו צריך לברך על הכוס הנוספת. ואם נמלך בדעתו, ובמקום כוס חלב, החליט לשתות כוס קפה עם חלב - יש שהורה, בנוגע לזמננו, שיברך על הקפה ללא שם ומלכות.
- * הרגיל לשתות יין בסעודותיו, או שעומד לאכול סעודה ובדעתו לשתות יין בסעודה זו - אם שתה יין בסמוך לסעודה, פוטר ברכתו על היין שלפני הסעודה את היין שבתוך הסעודה.

אתמול
למדנו

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם יש קדושת בית הכנסת ב'אוהל' שעל קברי צדיקים?

צדיק - הגם ששופכים בו שיח ותחנונים בקביעות, לא חלה עליו קדושת בית הכנסת, כיון שהוא מיועד בעיקרו לכבוד הצדיק, ולא לתפילה בציבור.

[שו"ע קנד, א, ומשנ"ב א-ב; בו"מ דרשו, 2]

מקום שמתפללים בו הציבור לעתים רחוקות בהתאסף ציבור גדול, כגון חצר בית הכנסת, או אולם ענק - לא חלה עליו כל קדושה, אם משום שהמקום אינו מיועד לתפילה כלל, ואם משום שהוא מיועד גם לצרכים אחרים. וכן 'אהל' הבנוי מעל לקברו של